

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 38. broj

17. rujna 2026.

cijena 300 Ft

Omladinska skupina KUD-a Mohačke šokačke čitaonice – bunjevački plesovi

FOTO: STIPAN BALATINAC

10. stranica

XX. Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture – Pag 2026.
4., 5. i 6. stranica

VII. Hrvatski državni vjerski kamp
7. stranica

Pečuški kermez
15. stranica

Voziti se na hrvatski način

Nedavno održana državna biciklijada u Pomurju još je jednom pokazala da se hrvatske organizacije i pripadnici hrvatske zajednice rado povezuju s državnim priredbama. Pomurska regija i ovoga je puta pokazala kako izgledaju manifestacije na kojima svatko zna svoj zadatak i na kojima organizacija teče besprijekorno. Priredba izvan okvira samog sportskog i rekreativnog sadržaja potaknula je i neke dublje komponente u smislu očuvanja nacionalne samosvijesti. Kad je riječ o očuvanju nacionalne samosvijesti, možda bi netko postavio pitanje kakav je to hrvatski program. Zar ćemo se voziti biciklom na hrvatski način? Vjerujem da taj program krije u sebi više od toga, a ključ njegova uspjeha leži u tome što je mobilizirao svaku razinu hrvatskog manjinskog sustava – od mjernih samouprava, udruga i pojedinaca preko županijskih do državnih ustanova i organizacija. Biciklijada, kao i druge državne priredbe, pokazala je kako se unatoč raznim razilaženjima mišljenja hrvatska zajednica zna posložiti kod određenih projekata. Pomurski Hrvati otvorenih su ruku primili Hrvate iz drugih regija, bila je to prilika da predstave čime se ponose te prilika za razgovor o tome što ih tišti, kako pokušavaju usporiti asimilaciju koja uzima sve veći mah jer se demografska slika u naseljima dramatično mijenja. Prazne kuće kupuje većinsko stanovništvo, koje se također želi dobro osjećati u mjestu, dok se mladi Hrvati iseljavaju u veće gradove radi radnih mjesta. Tijekom tri dana i sudionici biciklijade i domaćini vrijeme su posvetili onomu što ih čini pripadnicima hrvatske zajednice – pretežito su razgovarali na hrvatskom, predstavljali ono što ih čini Hrvatima, zbog čega se ponose svojim hrvatskim podrijetlom i kako to pokušavaju prenijeti na mlađe naraštaje. Bila je to prilika i da se međusobno informiraju, razmijene iskustva o nekim temama, a neki mladi pomurski Hrvati upoznali su članove hrvatske zajednice iz regija u kojima će studirati te su se raspitali kako se mogu priključiti tamošnjoj hrvatskoj zajednici. Vjerujem da je ovogodišnje okretanje pedala na hrvatski način u Pomurju doista sadržalo u sebi ono hrvatsko i istinski povežalo i okupilo Hrvate na terenu uz druženje, živu riječ i zajedništvo koje nam je danas potrebnije nego ikad prije. *Beta*

GLASNIKOV TJEDAN

„Kažu da onaj tko ne poznaje svoju prošlost ne zna graditi ni svoju budućnost. Ili, kako se često kaže: tko ne zna odakle dolazi, ne zna ni kamo ide.”

Zazvonilo je školsko zvono i 1. rujna ponovno su se otvorila vrata škola. Počela je nova školska godina! Neki su je jedva dočekali, a neki joj se možda i nisu baš toliko veselili. No najuzbuđeniji su zasigurno bili prvašići – oni najmlađi koji su prvi put stavili školsku torbu na leđa i zakoračili u jedno sasvim novo životno razdoblje. Danima su se sa svojim roditeljima pripremali za taj veliki dan, a sad su napokon sjeli u školske klupe.

Ništa manje uzbuđenja nije bilo ni među srednjoškolcima, osobito među onima koji su ove školske godine sjeli u nove klupe, zakoračili u novu školu i otvorili novo poglavlje svojega života. Pred svima njima godina je puna novih znanja, susreta, prijateljstava, izazova i iskustava.

A svima vama, drage učenice i dragi učenici, koji pohađate nastavu hrvatskoga jezika u Mađarskoj ili ste učenici dvojezičnih hrvatsko-mađarskih školskih ustanova, želimo samo jedno: učite, učite i učite! Učite sa svojim prijateljima i nastavnicima, razgovarajte, čitajte i njegujte hrvatsku riječ.

I ne zaboravite: Hrvatski glasnik je i vaš glasnik! Čitajte ga, pratite što se događa u hrvatskim zajednicama diljem Mađarske, upoznajte ljude, njihove priče, običaje i tradiciju. Dijelite ga sa svojim prijateljima i nastavnicima, čitajte ga u razredu, u školi i kod kuće. Ponesite ga sa sobom i neka postane dio vaše svakodnevice.

Gradimo zajedno naš Hrvatski glasnik jer ste upravo i vi važan dio njegove priče. Pišimo, fotografirajmo, čitajmo i stvarajmo zajedno u nadi da će hrvatska riječ još dugo odzvanjati našim školama, obiteljima i hrvatskim zajednicama u Mađarskoj.

Poznavanje hrvatskoga jezika, kulture i povijesti otvara vam brojne mogućnosti. Ono vas povezuje s vašim korijenima i jača hrvatski identitet koji su vam u nasljeđe ostavili vaši djedovi i bake, očevi i majke. Čuvajući jezik, čuvamo i dio sebe, svoje prošlosti i svoje pripadnosti.

Zato čitajte i širite Hrvatski glasnik u svojim razredima, školama i obiteljima. Odnosite ga svojim kućama ako već nije

dio vašega doma. Neka vam u tome pomognu vaši razrednici, nastavnici i svi oni kojima je povjerena briga o vama, ali i odgovornost da vas potiču na njegovanje vlastitoga podrijetla, življenje i prenošenje kulture te, posebice, na aktivnu uporabu i prenošenje materinskoga hrvatskog jezika.

Kažu da onaj tko ne poznaje svoju prošlost ne zna graditi ni svoju budućnost. Ili, kako se često kaže: tko ne zna odakle dolazi, ne zna ni kamo ide. Zato neka vas vaši nastavnici i učitelji učvrste u spoznaji tko ste, što ste i koliko vrijedite. Samo ćete tako moći slijediti svoj put, vjerovati sebi i pronaći svoju zvijezdu vodilju.

U ovom sve surovijem i otuđenijem svijetu obitelj ostaje čvrst temelj, izvor snage i nadahnuća. Neka i naša hrvatska obitelj bude uz vas, neka bude još snažnija i čvršća, mjesto u kojem ćete uvijek pronaći razumijevanje, potporu i ljubav.

A vi svojim idejama, znanjem i djelima dajte snagu našoj zajednici i budite njezina injekcija budućnosti. Jer budućnost naše hrvatske zajednice ne počiva samo u onome što smo naslijedili nego i u onome što ćemo znati sačuvati, prenijeti i obogatiti.

A među najvećim blagom koje nam je povjereno upravo je materinski jezik. Njegujte ga, govorite ga, učite i prenosite drugima. Uz jezik čuvamo svoje uspomene, svoju kulturu, svoje običaje i svoju pripadnost. Po njemu smo ono što jesmo, a bez njega gubimo važan dio sebe.

Neka vam hrvatska riječ bude bliska, neka se čuje u vašim školama, domovima i među prijateljima. Čuvajte je i budite ponosni na nju. Jer svaki put kad govorite hrvatski, čitate hrvatsku knjigu ili Hrvatski glasnik, učite svoju djecu i prijatelje hrvatskoj riječi, vi ne čuvate samo jezik – vi čuvate dio naše zajedničke budućnosti.

Sretno svima u novoj školskoj godini! Učite, sanjajte, stvarajte i nikad ne zaboravite tko ste i odakle dolazite.

Branka Pavić Blažetin

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI glasnik

GRADIŠĆE ■ 11 ■

Jurišićeva četa još jednoč obranila Kiseg

Osmo ljetno je posvećen kiseški augustuš pod geslom «Polumisec – puni misec» spominku dične pobjede hrvatskoga kapetana, senjskoga Nikole Jurišića suprot Turkov iz 1532. ljeta. Kisežani s različitim programi, priredbama čekaju u svoj varoš brojne turiste, a najzanimljiviji i najatraktivniji događaj svenek je imitirana opsada pred stijenami tvrđave. Ljetos, 2. augustuša, u subotu, priredjen je borbeni spektakl s oko 300 aktivista, sa štuki, bubnji, striljci, napadom i branjenjem. U teatar, pred i na stijenami tvrđave, prvi put su upletene dvije legende s likom sv. Martina na konju, a i sa zaručnicom i ognjenom sabljom, ke su takaj – kako se i povida – doprinosile zgubitku šerega I. Sulejmana Veličanstvenoga.

Nikola Jurišić (Šandor Petković) s turskim zarobljenikom

Karnevalska je atmosfera na Glavnom trgu u ovom varošu, kade se večkrat more pohodnik strefiti s hrvatskim imenom junaka iz turske dobi. Bubnji, turska folklorna grupa iz Beča, janičari, trbušne plesačice, ranjeni i diblji turski vojnici ter Nikola Jurišić sa svojim braniteljima, hrabrenim ženskim, zarobljenim časnikom, ovako se minjaju prizori u povorki, dokle na pozornici Glavnoga trga Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave, ne prikazame ključ varoša, od sadašnjega načelnika Lászlóa Hubera. Tako se začme igra i mnoštvo ljudi se obrne prema Jurišićevoj tvrđavi. Veljek na lijevoj strani za ulazom, po duhu zajedmo do hrvatske baze. Lojzi Feher, Ivan Nickl, Imre Harsányi skupa kuhaju svinjski perkelt za branitelje, velu, ali nek za one, ki živi ostanu u borbi. Ovde se dogovaraju za strateške plane branitelji kiseške tvrđave, na čelu s Jurišićem. Simo dođu i Koljnofci, tamburaši ki na kola s križem i u narodnoj nošnji dospenu obraniti «ča je naše». Pred stijenom nedavno obnovljene tvrđave se poreda publika, a voj-

nici u šareni kostimi marširaju odzdola. Človik se splaši, još i već-puti od udarnoga glasa štukov, pucaju okolo-naokolo, oganj gori pod nožjem citadele, vika i buka je neukročena. Jurišićeva ruka drži u oganj izdajničko pismo I. Sulejmana, koje je poziva na predaju. – Smrt ali pobjeda! – tako su nekako mislili oni ki su s pravom zaustavili tursku nadmoć pred europski vrata, a tako se študira i sad. S vikom Alahu Akbar se ganu Turki na lojtra, sa sabljom u ruki, a s lije strane u svojem haremu spektakl sprohadja brižnim pogledom i sam sultan. Krvavi obrazi, svezane ruke, bitka za smrt i žitak, izmučeni neprijatelji za jednournom bitkom prestanu s napadi. Burni aplauz pak daje značaj i čast svim tim, ki su na bilo koji način sudjelovali u ovom živom i vrlo atraktivnom spektaklu. Ljetos kih 300 – 400 aktivista je došlo odigrati svoju ulogu zvana mješcanov iz Sárvára, Kermenda, Čobanca, Budimpešte, svaka ekipa pod svojom zastavom. – Kako ja vidim, svaki još jednoč kani biti meru dite. Svaki kani biti vojnika, svaki kani lipu pratež imati, a Turki se svenek bojidu da moraju zgubiti bitku. Onda im nek velimo, dičaki napišeno je... – veli sa smihom na licu Jurišić, alias Šandor Petković, komu je cijela obrana u ruki. Od njega doznajemo da prvi put su isprobane u prizoru dvije legende. Prva da se pojavio sv. Martin na konju na stijeni tvrđave,

a druga da ženska u bijelom izašla je iz tvrđave sa gorućom sabljom, a te neočekivane pojave su zaistinu splašili turski šereg i svi su dali glavu na big. A što ova igra znači danas hrvatskoj zajednici? – Jurišićeva slava i danas dura i je neslomljiva u Kisegu. Ako ne bi bilo tako, onda ne bi bili simo došli danas, i mi se ufamo da će još dugo ljet ovde biti Hrvatov ki će se spomenuti na ovo. Nam to trud ne more biti, to nam je dužnost – to su bile riječi Lojzija Fehera, ki se je i sam borio, a postao i ranjen, pravda samo za volju igre, u osmoj opsadi Kisega.

Tiho

XX. Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture – Pag 2026.

Drugi turnus

Od 20. do 26. lipnja u Zavičaju na otoku Pagu održan je 2. turnus kampova Hrvatske državne samouprave u suorganizaciji Hrvatske škole Miroslava Krleže i HOŠUD-a Santovo.

Zajednička fotografija

Stigli smo! (prvi autobus, MK)

Nastavnici

Sudionici kampa bili su učenici Hrvatske škole Santovo i njihove pratiteljice Silvija Kvala i Anita Gulyás, učenici HOŠIG-a i njihove pratiteljice Éva Kollár i Roxán Szívák te učenici Hrvatske škole Miroslava Krleže i njihovi nastavnici Kata Horvat, Gábor Surányi, Zorán Marijanović i Árvá Bíró, koja je ujedno i voditeljica kampa. Koordinatorica kampa bila je Éva Molnár Muity, suradnica Ureda HDS-a. Učenici sudjeluju na brojnim radionicama i zanimljivim aktivnostima u samom Zavičaju, a do kraja kampa očekivali su ih izleti (Šibenik, Pag, Zadar) i mnogi zanimljivi sadržaji i nova iskustva.

Organizatori

BIOLOZI: Radionica ljubitelja prirode – Vlašići 2026.

Cilj je radionice upoznavanje okoliša Vlašića, i to klime, životnih uvjeta okoliša morske obale i mora s karakterističnim vrstama biljaka i životinja. To smo ostvarili šetajući se do mora, a zatim i dalje obalom. Na svojoj smo koži osjetili kako prži sunce i piri vjetrovi. Biljke su razvile posebne prilagodbe na takve uvjete: debele listove presvučene voskom, dlačice po listovima ili vrlo malu površinu lista. Opipali smo i okusili biljke slanuše koje se upotrebljavaju u prehrani. Osjetili smo slatunjav miris različitih začinskih biljaka. Hodajući obalom, našli smo ostatke različitih puževa, školjki, morskog ježinca, spužve i sipinu kost. Bosonogi smo gazili po morskoj vodi i osjetili vlažni pijesak među prstima. Promatrali smo kretanje ribica i raka samca, upoznali čudnovate moruzgve na kamenitom

dnu. Malo smo se odmorili i obratili pozornost na zvukove, pa smo čuli skakavce, ptice pjevice, šum lišća i valove mora. Svi su učenici bili zainteresirani za to da upoznaju živi svijet. Svaki dan našli su nešto novo i zanimljivo kao što su alga jadranski klobučić, morski trp, morska zvjezdica, razne vrste morskog ježinca i drugo. Sva su njihova otkrića dokumentirana fotografijama i bilješkama i predstavljena prezentacijom na završnoj večeri.

*Eva Kollar, HOŠIG
nastavnica biologije i kemije*

Šestodnevni kamp

Hrvatska državna samouprava svake godine poziva učenike dvojezičnih škola da se prijave u Državni kamp hrvatskoga jezika na otoku Pagu. Ove je godine 80 učenika (HOŠIG, HOŠUD, MK) i osam nastavnika sudjelovalo u kampu od 20. do 26. lipnja. Kao i svake godine, mjesto kampa bio je pansion „Zavičaj” u Vlačićima. Tijekom šestodnevnog kampa učenici su imali priliku uz odmor, kupanje u moru i opuštanje upoznati znamenitosti obližnjih hrvatskih gradova. U Zadru smo razgledavali stari grad. Divili smo se ljepoti Rive, poznate obale grada. Prošetali smo se malim ulicama. Posjetili smo najpoznatije znamenitosti: katedralu sv. Stošije i Rimski forum. Na Rivi su se djeca slikala kod Morskih orgulja i Pozdrava Suncu. U Šibeniku smo bili u katedrali sv. Jakova i u Interpretacijskom centru katedrale sv. Jakova „Civitas sacra”. U gradu Pagu obišli smo luku, glavni gradski trg, gradski most Katine. Ondje su učenici imali malo slobodnog vremena da kupe suvenire, poklončiće za članove obitelji i prijatelje.

Osim putovanja djeca su radila u skupinama cijeli tjedan. Na završnoj večeri učenici su organizirali izložbu svojih radova. Predstavili su publici koreografiju šokačkih i bunjevačkih plesova. Tijekom tjedna nastavnici su držali i sportsku radionicu s puno igara i

natjecanja na terenu na otvorenom i radionicu društvenih igara. Te su igre pružile djeci priliku da se upoznaju i prijatelje.

Vratili smo se kući s puno iskustava, lijepih uspomena i s novim prijateljstvima.

Silvija Kvala, HOŠUD

VII. Hrvatski državni vjerski kamp okupio mlade Hrvate u Baranji

U Hrvatskom obrazovnom centru Miroslava Krležu u Pečuhu svečano je otvoren VII. Hrvatski državni vjerski kamp, koji je od 2. do 7. kolovoza u Baranji okupio 48 učenika od 4. do 8. razreda. Kamp su organizirali Hrvatska državna samouprava i Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, a smještaj sudionika bio je osiguran u Hrvatskom učeničkom domu Miroslava Krležu.

Vjera i hrvatska baština

Hrvatski državni vjerski kamp svake se godine održava u drugoj hrvatskoj regiji, a ove se godine vratio u Baranju. Cilj je kampa mladima približiti vjeru i hrvatsku katoličku baštinu, ali i omogućiti im da upoznaju svoje vršnjake iz drugih hrvatskih zajednica u Mađarskoj.

Tijekom šest dana sudionici su sudjelovali u vjeronaučnim i kreativnim radionicama, sportskim i zabavnim aktivnostima, na izletima te programima posvećenima upoznavanju sakralne i kulturne baštine Baranje. Za djecu su se, uz voditeljicu kampa Janju Tomola, brinule učiteljice Jadranka Gergi, Mirjana Murinji, Silvija Molnar, Elvira Pucher-Berczi i Fanni Sárközi.

Jedan od važnih trenutaka kampa bilo je sudjelovanje na proslavi blagdana Snježne Gospe u Pečuhu. Mladi su hodočastili kao što su to nekoć činili njihovi predci te sudjelovali na hrvatskoj svetoj misi koju je predvodio vlč. Róbert Almási.

Na putu su imali i zanimljiv susret s franjevcem putnikom koji je s velikim žarom djeci govorio o svojem pozivu. Takvi su susreti mladima pružili priliku da vjeru upoznaju ne samo uz radionice i predavanja nego i uz neposredan razgovor s ljudima koji su svoj život posvetili služenju vjeri.

Sudionici su potom bili gosti na ručku koji je za njih pripremila Hrvatska samouprava Šikloša. Organizatori kampa zahvalili su članicama samou-

Uz duhovni program nije nedostajalo ni zabave. U vrućim ljetnim danima djeca su se osvježila igrama u dvorištu škole Miroslava Krležu, a večeri su bile ispunjene druženjem i pjesmom.

Tragovima franjevacu

Posljednji dan kampa bio je posvećen franjevačkoj baštini Baranje. Sudionici su posjetili šklošku crkvu Presvetog Trojstva i nekadašnji franjevački samostan, gdje ih je dočekao vlč. Gábor Kárász.

prave na pomoći i srdačnom gostoprimstvu. Poslijepodne je bilo rezervirano za opuštanje i zabavu na bazenima.

U sedmom Hrvatskom državnom vjerskom kampu, u kojem učenici mogu sudjelovati uz simboličnu kotizaciju od 20 tisuća forinti, djeca su upoznala vjersku i kulturnu baštinu Baranje, ali i stekla nova poznanstva i prijateljstva te upoznala hrvatske običaje. Tako su vjera, jezik i kultura prestali biti dio prošlosti i postali živi dio identiteta novih naraštaja.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Organizatori

VJERSKA BAŠTINA

Blagdan Snježne Gospe na pečuškom Snježnom brdu*Hrvatska sveta misa na Havi-hegyu okupila vjernike i sudionike vjerskog kampa*

U skladu sa stoljetnom tradicijom na blagdan Snježne Gospe, koji su stoljećima obilježavali Hrvati naseljeni u Pečuhu i okolnim hrvatskim selima, i danas se u crkvi Snježne Gospe na pečuškom Snježnom brdu (Brdici, Havi-hegy) služi jedna od triju svetih misa na hrvatskom jeziku. Ovogodišnje misno slavlje na mađarskom, njemačkom i hrvatskom jeziku održano je 5. kolovoza.

Ispred crkve na Brdici

Jedan od središnjih događaja dvodnevne proslave, 4. i 5. kolovoza, bila je sveta misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio vlč. Róbert Almási, župnik u Bilju i referent Đakovačko-osječke nadbiskupije za Mađare u Hrvatskoj. Hrvatski se vjernici u ovoj crkvi okupljaju i svakoga trinaestog u mjesecu na molitvi u čast Fatimske Gospe, kad se moli i na hrvatskom jeziku.

Ni ove godine nije izostala tradicionalna procesija od crkve sv. Augustina do Brdice uz crkvene zastave i molitvu križnoga puta, sve pod vodstvom upravitelja crkve vlč. Róberta Magera. Vjernici su molili križni put naizmjence na mađarskom i hrvatskom jeziku, a na oba jezika pjevale su se i crkvene pjesme.

Kamen kao spomen na zavjet predaka

Prema stoljetnoj tradiciji svaki bi hodočasnik na blagdan Snježne Gospe sa sobom trebao ponijeti kamenčić na Brdicu prisjećajući se predaka koji su upravo na taj način, noseći kamen, ispunili svoj zavjet i sagradili

crkvu u čast Gospi koja ih je, prema predaji, zaštitila od kuge.

Time se i danas čuva višestoljetna tradicija hrvatskih vjernika Pečuha i okolice te povezanost vjere, jezika i zajedničke baštine.

U molitvi križnoga puta

Ovogodišnje je slavlje bilo posebno obogaćeno sudjelovanjem polaznika tradicionalnoga vjerskog kampa koji je u Pečuhu organizirala Hrvatska državna samouprava. U proslavi je sudjelovalo pedesetak učenika sa svojim pratiteljima i domaćinima. Njihovo sudjelovanje još je jednom pokazalo koliko je važno prenošenje vjerske i kulturne baštine na mlađe naraštaje.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Pécsi Egyházmegye (Ákos Kollár)

TRENUTAK ZA PJESMU*Gdo ti je rekel*

*Gdo ti je rekel, da tiho trpim,
da je i suzah za smehom mi tim,
da su mi dani kak v megli od tuge,
da su mi samomu noći tak duge?*

*Tvoje popevke to meni veliju,
one me v srcu boliju. –*

*Gdo ti je rekel, da imam te rad
leta i leta jednako kak sad,
to, kaj sem tajil i samomu sebi,
to, kaj nit tebi povedal bil ne bi?*

*Tvoje su meni to odale oči,
tam je vse čitati moći.*

*Gdo ti je rekel, da ljubiti ja znam,
da moje srce kak ogenj je sam,
da bi i ti onde zgoreti znala,
ti moja rožica, ti moja mala?*

*Tvoja to vusta bez rečih poveju,
kada me kušnut ne smeju. –*

Dragutin Domjanić

VELIKA GOSPA U MARIJANSKOM SVETIŠTU U MÁRIAKÉMÉNDU

Hodočasnici iz Dušnoka ponovno pohodili svetište i sudjelovali u proštenjskom slavlju

Glavno proštenje u marijanskom svetištu u Máriakéméndu svake se godine održava na blagdan Velike Gospe, 15. kolovoza, jer je upravo Velika Gospa titular svetišne crkve. Ove su godine vjernici zbog zatvorenosti crkve, koja čeka obnovu, blagdan proslavili na poseban način – svetom misom na otvorenom. U proštenjskom slavlju sudjelovali su i brojni hodočasnici iz Dušnoka predvođeni svojim župnikom.

Dušnočani s crkvenim zastavama

Uz zvonjavu velikoga zvona proštenje je počelo procesijskim ulaskom vjernika pristiglih iz Dušnoka. Procesija je obišla crkvu i nastavila prema prostoru na kojem je bila pripremljena sveta misa na otvorenom. Ondje je počela molitva krunice, a prije misnog slavlja vjernici su imali mogućnost pristupiti svetoj ispovijedi.

Zajednička molitva i pjesma

Svečanu svetu misu predvodio je dušnočki župnik vlč. Szabolcs Tomaskovity uz koncelebraciju kanonika Tibora Szűcsa iz Vaskúta. Posebno je bilo dirljivo slušati lijepo pjevanje Dušnoškog crkvenog zbora pod vodstvom Marianne Kissné Dudás koji je tijekom svete mise pjevao uz pratnju gitare.

Veliku je ulogu u organizaciji hodočašća imala Márta Pandur Majoros, koja je s velikom pažnjom i preciznošću pripremila dolazak hodočasnika iz Dušnoka u Máriakéménd.

Vjernicima iz Máriakéménda i osam naselja koja pripadaju župi te hodočasnici koji u ovo svetište dolaze iz mnogo udaljenijih krajeva sudjelovanje na svetoj misi na blagdan Velike Gospe i danas je posebno važno. Ono svake godine okuplja vjernike u

molitvi, ali i čuva živom tradiciju ovoga marijanskog svetišta.

Tijekom svete mise vlč. Szabolcs blagoslovio je hodočasnike i nabožne predmete. Na kraju obreda crkveni skrbnik Endre

Gábor Biki, uime mjesnog župnika Istvána Bukovicsa, zahvalio je svečenicima i ministrantu Viktoru Rugovicsu na njihovoj službi te im poželio obilje Božjega blagoslova.

Susret hodočasnika

Nakon završetka proštenjske mise Udruga prijatelja Svetišne crkve u Máriakéméndu i mjesni vjernici ugostili su hodočasnike iz Dušnoka. Uz zajedničko druženje, razgovor i okrepu nastavljen je dan ispunjen vjerom i zajedništvom.

Ovogodišnje proštenje još je jednom pokazalo koliko je ovo svetište važno vjernicima. Unatoč zatvorenoj crkvi i slavlju na otvorenom tradicija hodočašća nije prekinuta. Zajednička molitva i druženje ponovno su povezali vjernike iz Dušnoka i Máriakéménda, ali i sve koji su na različite načine povezani s ovim drevnim marijanskim svetištem.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Endre Biki

Bogatstvo...

FOTO: JÓZSEF SZÁVAI

U Katolju 2026.

XXIX. Međunarodni festival narodnog plesa u Mohaču

U organizaciji Grada Mohača od 16. do 19. kolovoza održan je XXIX. Međunarodni folklorni festival u Mohaču. Uz domaća društva iz Mohača i okolice sudjelovali su i gosti iz BiH (KUD „Olovni gaz”) te Bugarske, Poljske i Italije. Prve tri večeri na otvorenoj pozornici u dvorištu SLAMI-ja predstavili su se sudionici festivala duljim programom, a završnoga dana uz svečanu povorku priređen je i cjelovečernji svečani program svih sudionika nakon čega je druženje nastavljeno plesačnicom uz Orkestar „Glasovi”.

Festival je počeo 16. kolovoza otvorenjem izložbe fotografija Viktora Majorcsicsa „Od Tolne do Baranje”.

Prve večeri na otvorenoj pozornici u dvorištu SLAMI-ja duljim programom predstavili su se KUD Čitaonice mohačkih Šokaca, Folklorni ansambl „KREMIKOVTSI” iz Sofije (Bugarska), Narodna plesna skupina iz Sátorhelya i NPS „Sárköz” iz Bâte. Nakon programa sudionici i posjetitelji zabavljali su se na plesačnici uz mohački Orkestar „Radost”.

Druge večeri predstavili su se KUD „Zora” iz Mohača, Plesni i pjevački ansambl Medicinskog fakulteta iz Lublina (Poljska) te Folklorni ansambl TOMATOMA Montefalcone nel Sannio (Italija).

Treće večeri program je otvorio KUD „Mohač”, a zatim su nastupili NPS iz Srimljana (Szeremle), KUD „Olovni gaz” iz Olova (BiH) te romski sastav Khelipeske Rom iz Pečuha.

Završnoga dana, uz svečanu povorku od Milenijskog spomenika na obali Dunava do umjetničke škole Lajosa Sneidera, priređen je cjelovečernji svečani program sudionika. Među ostalim na završnoj večeri nastupili su i svi mohački KUD-ovi. KUD „Mohač” predstavio

Članovi mohačkog KUD-a „Zora”

se santovačkim šokačkim plesovima u koreografiji voditelja Stipana Filakovića, Omladinska plesna skupina Šokačke čitaonice pod vodstvom Beate Janković bunjevačkim, a KUD „Zora” pod vodstvom Stipana Darašca srpskim plesovima.

Završna festivalska večer, a time i četverodnevni međunarodni festival, završila je plesačnicom uz Orkestar „Glasovi”. S. B.

KUD „Tanac” oduševio nastupom na jubilarnoj 40. Proslavi zanata u Budimpešti

Na jubilarnom 40. festivalu „Proslava zanata” („Mesterségek Ünnepe”) u Budimpešti 23. kolovoza 2026. na velikoj pozornici ispred Ribarskog bastiona nastupio je pečuški KUD „Tanac”. Na oduševljenje brojne publike članovi KUD-a izveli su programski raznolik i vrstan nastup koji je trajao gotovo sat vremena.

Na repertoaru KUD-a našle su se razne koreografije koje su uključivale plesove iz Podravine, zatim bošnjačke igre, plesove mohačkih Šokaca, koreografiju Pranje, bunjevačke igre i pjevanje. Nastupilo je 25 plesača u pratnji Orkestra „Vigad”, koji je prije bio stalni član KUD-a, a sad povremeno nastupa s društvom.

Utemeljitelj i umjetnički voditelj KUD-a „Tanac” József Szávai, koji već gotovo četrdeset godina vodi društvo, rekao je kako mu je ovaj poziv za nastup u glavnom gradu velika čast. Osim toga rekao je da KUD „Tanac” planira nastup i u Americi, točnije u Chicagu, u prosincu ove godine. Ondje postoji jedna hrvatska skupina pod imenom Hrvatska baština s kojom su u kontaktu petnaestak godina te su i prije surađivali.

„Već sam ja njih poučavao, a imali su i nastup kod nas u Pečuhu, pa sad mi idemo kod njih. Još nije sto posto sigurno jer je riječ o velikom novčanom iznosu, ali nadam se...”, izjavljuje Szávai, koji se odazvao i pozivu da koreografira plesove za KUD „Jedinstvo” iz Splita te u Njemačkoj. Također je otkrio kako vodi još jednu skupinu u Dušnoku, koja je po njegovim riječima drukčija od KUD-a „Tanac” jer je riječ o izvornoj skupini.

A za KUD „Tanac” prije Chicaga slijede nastupi u Valpovu i Osijeku.

Festival „Proslava zanata 2026.” održao se od 20. do 23. kolovoza u Gornjem Budimu. Riječ je o najvećem festivalu narodnih umjetno-

sti u Karpatskoj kotlini. U središtu je proslave lončarstvo, a počasni su gost Sjedinjene Američke Države.

Tijekom festivala posjetitelji su mogli upoznati narodne rukotvorine i na gotovo stotinu radionica uživo učiti o različitim zanatima.

Cilj proslave bio je to da publika upozna tradicionalne zanate i rad umjetnika, a posjetitelji su mogli sudjelovati na brojnim interaktivnim radionicama.

Kršul

Klapa Dičaki obilježila deset godina djelovanja i održala ljetnu turneju u Hrvatskoj

Za klapu Dičaki iz južnog Gradišća ovo je ljeto bilo posebno i sadržajno. Nakon što je 27. lipnja svečano obilježila deset godina djelovanja, klapa je od 8. do 15. srpnja boravila u Hrvatskoj na višednevnoj koncertnoj turneji i stručnom usavršavanju na Kvarneru.

Jubilarna deseta obljetnica klape obilježena je 27. lipnja velikim koncertom u vrtu stare čuvarnice u Čembi, gdje se pod stoljetnom platanom i velikim šatorom okupilo oko 350 ljubitelja klapske pjesme iz Gradišća, Hrvatske i susjednih zemalja. Večer je bila posvećena desetoj obljetnici rada, prijateljstvu i ljubavi prema klapskoj pjesmi te svemu što je klapa tijekom proteklog desetljeća ostvarila.

Program je otvorila klapa Dičaki pjesmom „Dobra večer, prijatelji“, nakon čega su uslijedile gradišćanskohrvatske i hrvatske pjesme koje su obilježile njihov dosadašnji rad. Publika je imala priliku čuti spoj tradicionalnih klapskih skladbi, narodnih pjesama i suvremenijeg repertoara koji danas čini prepoznatljiv zvuk klape. Posebno mjesto u programu zauzele su gradišćanskohrvatske pjesme kojima Dičaki već godinama predstavljaju kulturnu baštinu gradišćanskih Hrvata u Austriji, Mađarskoj i Hrvatskoj.

ljubav“, čime je na simboličan način završena večer posvećena zajedništvu, prijateljstvu i klapskoj pjesmi.

Tijekom programa članovi klape zahvalili su voditelju Andreasu Benčiću na deset godina predanog rada, a okupljenima su se obratili i predstavnici lokalne zajednice te hrvatskih organizacija koje godinama podupiru djelovanje klape.

žavale su se radionice i vokalne vježbe, dok su večeri bile rezervirane za nastupe pred publikom na različitim lokacijama. Klapa je tako nastupila na terasi Vile Ružice u Crikvenici, na glavnom trgu u Vrbniku, s klapom Tramontana u Omišlju te na završnom koncertu u Malinskoj na Trgu hrvatskih branitelja uz samu obalu.

Važan dio programa bile su radionice pod vodstvom Matije Škvorca iz Zagreba, vokalnog trenera koji s klapom surađuje već dulje vrijeme. Intenzivan svakodnevni rad omogućio je detaljan individualni pristup svakom članu, usavršavanje vokalne tehnike te daljnji razvoj zajedničkog klapskog zvuka.

Voditelj klape Andreas Benčić ističe kako upravo ovakvi projekti i boravak u Hrvatskoj donose novu energiju i dodatnu motivaciju.

„Drukčiji je ambijent, drukčija atmosfera i druga energija. Takva iskustva daju novu snagu i dodatnu motivaciju cijeloj klapi“, istaknuo je Benčić.

Prema njegovim riječima najvažniji je razvoj svakog pojedinog pjevača jer je „klapa dobra onoliko koliko su dobri njezini članovi“.

Jedan od dugoročnih ciljeva klape ostaje njegovanje spontanog višeglasnog pjevanja, bez nota i unaprijed pripremljenih aranžmana, kakvo se može čuti u najboljim primjerima tradicionalne dalmatinske klapske prakse.

Deset godina djelovanja i uspješna ljetna turneja pokazali su da klapa Dičaki nastavlja svoj razvojni put s jasnom vizijom budućnosti.

Andraš Kovač

Prvi gosti večeri bili su članovi poznate splitske klape Šufit, jedne od najuspješnijih i najpoznatijih hrvatskih klapa posljednjih desetljeća. Publiku su oduševili spojem tradicionalnog klapskog izričaja i svojih najpoznatijih uspješnica.

Večer je zaključila prijateljska klapa Tramontana iz Kraljevice, dugogodišnji glazbeni partner Dičaka, koja je svojim nastupom i instrumentalnom pratnjom dodatno podigla atmosferu među okupljenima. Na samom kraju programa članovi svih triju klapa zajedno su zapjevali pjesmu „Ne diraj moju

Posebno je istaknuta važnost rada Dičaka u očuvanju i promicanju gradišćanskohrvatske kulturne baštine među mladim generacijama.

Samo desetak dana nakon jubileja članovi klape krenuli su na ljetnu turneju koja je trajala od 8. do 15. srpnja. Tijekom boravka u Hrvatskoj članovi su bili smješteni u Vili Ružici u Crikvenici, koja je ujedno bila mjesto održavanja radionica, proba i jednog od koncerata.

Program turneje bio je spoj nastupa i stručnog rada. Svakoga prijepodneva odr-

Hrvatski dan i proštenje u Bojevu

U organizaciji Hrvatske samouprave Bojeva 25. srpnja u Bojevu su održani Hrvatski dan i tradicionalno proštenje (bučura) u čast svete Ane, zaštitnice tamošnjih Hrvata i mjesta koje oni stoljećima nastanjuju.

Iako je danas broj Hrvata u Bojevu manji nego nekad, oni se i dalje okupljaju oko Hrvatske samouprave Bojeva i njezinih programa te manifestacija hrvatske zajednice u Šomođskoj i Baranjskoj županiji. Upravo su ovakva okupljanja prigoda za njegovanje hrvatskoga jezika, običaja i kulturne baštine te za susret mještana, iseljenih Bojevcana i njihovih gostiju.

Mjesna rimokatolička crkva

Blagdan svete Ane i ove je godine okupio brojne vjernike i posjetitelje koji su zajedničkim sudjelovanjem u vjerskom i kulturnom programu potvrdili privrženost svojim korijenima i zajedništvu koje se u Bojevu čuva već naraštajima.

Nakon svete mise

Domaćini i gosti

Sveta Ana među katolicima zauzima posebno mjesto kao majka Blažene Djevice Marije i jedna od najštovanijih svetica u kršćanskoj tradiciji. Sa svojim suprugom svetim Joakimom smatra se zaštitnicom kršćanskih obitelji, roditelja, baka i djedova te odgoja djece. Njihov život podsjeća da se vjera, ljubav i životne vrijednosti prije svega prenose u obitelji, s naraštaja na naraštaj. Upravo su zato sveta Ana i sveti Joakim stoljećima bili uzor kršćanskim obiteljima, simbol međusobnoga poštovanja, strpljenja i odgovornosti za odgoj djece.

I odrasli uživaju na vrtuljku

U kasnim prijepodnevnim satima posjetitelji su mogli pratiti pripremu tradicionalne gibanice, a tajne njezine izrade predstavila je iskusna domaćica Évi Milánkovics. Za sve sudionike organiziran je zajednički ručak, na kojem, naravno, nije nedostajalo ni domaće gibanice.

Nazočne je potom oduševio nastup Muškoga pjevačkog zbora „Hrastina“ iz Udvara, nakon čega je u mjesnoj crkvi svete Ane, sagrađenoj 1901. godine, služena svečana liturgija. Liturgijsko slavlje predvodio je đakon Gábor Rapkai.

Nakon mise proglašeni su pobjednici natjecanja za najbolju gibanicu. Gibanice se

nisu pripremale na licu mjesta, nego su ih natjecatelji koji su željeli sudjelovati u ocjenjivanju predali organizatorima u ranim jutarnjim satima. Potom ih je ocijenilo stručno povjerenstvo.

Za glazbeni dio programa pobrinuo se Ricsi Balog, a predstavili su se i članovi mjesnoga pjevačkog zbora. Posjetitelji su mogli okušati sreću u bogatoj tomboli, a druženje je nastavljeno do večernjih sati uz glazbu, razgovor i dobro raspoloženje.

Predsjednica Hrvatske samouprave Bojeva Gréta Kozma sa zastupnikom Mirosлавom Čolićem i ostalim članovima samouprave nije krila zadovoljstvo uspješno organiziranim Hrvatskim danom i proštenjem. Bojevo danas ima 536 stanovnika, od kojih se prema popisu stanovništva iz 2022. godine 8,2 posto izjasnilo pripadnicima hrvatske narodnosti.

Prvi svjetski rat ostavio je dubok trag u povijesti mjesta. Iz rata se nije vratila trećina mobiliziranih muškaraca, a u spomen na 105 poginulih vojnika iz Bojeva podignut je spomenik na kojem se među brojnim imenima nalaze i imena poginulih Hrvata. Nakon rata iza poginulih vojnika ostalo je ukupno šezdeset i dvoje siročadi, što zorno svjedoči o razmjerima tragedije koju je to malo podravsko mjesto proživjelo. Tijekom Drugoga svjetskog rata Bojevo je, kao naselje smješteno u pograničnom pojasu, živjelo izoliranim životom, no ratna stradanja ni tad ga nisu zaobišla te su odnijela brojne ljudske živote. U spomen na poginule u Prvom i Drugom svjetskom ratu 1992. godine u središtu mjesta podignut je spomenik.

Branka Pavić Blažetin

Foto: J. G. Dž.

TRAGANJE ZA REDOVNIČKIM POZIVOM – VJERONAČNI KAMP U KOLJNOFU

U besplatnom kampu koji su od 30. lipnja do 2. srpnja organizirali vjeroučitelji i pedagozi Osnovne škole i čuvarnice Mihovila Nakovića u Koljnofu sudjelovalo je 28 djece. Tijekom kampa imali su priliku upoznati ljepotu redovničkog života i njegovo bogato duhovno nasljeđe. „Učitelju, dobro nam je ovdje biti.” (Mk 9,5) Ta je misao na kraju vjeronačnog kampa u Koljnofu zaživjela u srcima mnogih sudionika. Objavljujemo tekst ravnateljice škole Ágnes Sárközi.

Središnja tema ljetnog kampa bio je život redovničkih zajednica s posebnim naglaskom na osobu i duhovnost svetoga Franje Asiškoga. U ovoj jubilarnoj godini kršćanski svijet obilježava 800. obljetnicu nastanka Pjesme stvorova. Tijekom tjedna bilo je riječi i o poslanju različitih redovničkih zajednica te o požrtvovnoj službi redovnika koji su molitvom, odgojem, njegom bolesnika i naviještanjem Evanđelja stoljećima obogaćivali, a i danas obogaćuju život Crkve.

Prva dva dana proveli smo u Koljnofu. U ponedjeljak smo sudjelovali na svetoj misi u zajednici crkve svetoga Martina koju je predvodio vlč. Gábor Szarka. O redovničkom pozivu i povijesti različitih redovničkih zajednica Kristóf Maráz održao je kvalitetno i djeci zanimljivo predavanje, a nakon toga uslijedio je vedar i zabavan kviz.

Posjetili smo i crkvu Pohoda Blažene Djevice Marije u Koljnofu, gdje smo se upoznali s poviješću crkve, a zatim smo zajedno izmolili krunicu preporučivši zaštitu Blažene Djevice Marije našu djecu, obitelji i zajednicu.

U srijedu smo otputovali u Csornu, gdje smo uživali u gostoprimestvu redovnika Premonstratskog kanoničkog reda. Uz stručno i sadržajno vodstvo vlč. Tamása upoznali smo povijest samostana, premonstratsku duhovnost i poslanje reda koje je i danas živo.

U četvrtak smo posjetili dominikansku zajednicu u Šopronu. Tijekom predstavljanja dominikanske crkve vlč. Domonkos Mészáros brojnim je poučnim pričama djeci približio spoznaju da vjeru treba živjeti i prenositi drugima u svakodnevnom životu. Nakon toga djeca su se aktivno uključila i u liturgiju tijekom svete mise: ministrirala su, čitala i svojim pjevanjem doprinijela svečanosti obreda.

Posljednjeg dana kampa posjetili smo Pap-kert u Vedešinu. U kapelici je vlč. Gábor Szarka predvodio zahvalnu završnu svetu misu tijekom koje su djeca ponovno s radošću sudjelovala u liturgijskoj službi. Nakon toga razgledali smo srednjovjekovnu i noviju crkvu, a zatim smo se molitvom prisjetili vlč. Pála Horvátha na njegovu grobu na vedešinskom groblju. On je dugi niz godina kao vjerni pastir služio vjernicima Koljnafa.

Održavanje kampa ne bi bilo moguće bez nesebičnog zajedništva roditelja. Obitelji su obilno doprinijele zajedničkim obrocima voćem, povrćem, kolačima, pekmezom, maslacem, savijačama, kruhom

i mnogim drugim delicijama, dok je nekoliko angažiranih roditelja preuzelo i pripremu ručkova. Ovo zajedništvo ispunjeno ljubavlju bilo je lijep primjer kako u našoj zajednici svatko svojim darovima može doprinijeti dobrobiti djece.

Na kraju tjedna svi smo bili bogatiji: vratili smo se kući s novim spoznajama, nezaboravnim iskustvima i novim prijateljstvima te, prije svega, osnaženi vjerom. Vjerujemo da će primjer redovnika, zajedničke molitve i svete mise te zajednički doživljaji još dugo pratiti djecu i pomoći im da u svojem životu sve hrabrije odgovaraju na Kristov poziv.

Puna srca upućujemo zahvalu svim svećenicima, predavačima, pomagačima, roditeljima i organizatorima koji su svojim služenjem doprinijeli tomu da ovaj tjedan doista bude vrijeme rasta u vjeri, izgradnje zajedništva i iskustva Božje ljubavi. Kao što piše sveti Pavao: „Vjera djeluje po ljubavi.” (Gal 5,6) Vjerujemo da je sjeme posijano tijekom ovoga tjedna palo na dobro tlo te da će, Božjom milošću, donijeti obilan plod u životima djece.

Ágnes Sárközi

TRADICIONALNI RIBOLOV NA MURI

U organizaciji Udruge za gospodarski, ruralni i turistički razvoj „Ruralne vrijednosti“ i Udruge za hrvatsko-mađarsku suradnju HOMA kod Serdahela na rijeci Muri predstavljena je tehnika tradicionalnog ribolova s podizanjem mreže. Cilj programa bio je prenijeti tradicijske djelatnosti na mlađe naraštaje i jačati svijest o očuvanju i zaštiti prirodnog okoliša. O ribolovu s podizanjem mreže govorili su sadašnji i bivši predsjednik Udruge za ribolov s podizanjem mreže: Dániel Ichnát i Štef Prosenjak. Dugogodišnji ribar Jožo Takač pokazao je kako se lovi s podizanjem mreže. Okupljeni su mogli pratiti i kako se pripremaju ukusni zalogaji od ribe i fiš-paprikaš. Program je ostvaren u sklopu europskog projekta „Zajedničke tradicije iz prošlosti koje povezuju generacije s obje strane Mure“.

Predci pomurskih Hrvata onomad su dobro izabrali mjesto za svoja ognjišta kraj rijeke Mure razmišljajući kako je voda izvor života. Mura je osim pitke vode i tada pružala, a i danas pruža mnoštvo blagodati za razvoj područja. Danas je njezino šljunčano korito dobar materijal za gradnju, sama rijeka i prirodni okoliš pogodni su za turizam, a osim toga rijeka je i izvor hrane. O svemu tome govorilo se na predstavljanju tradicijskog ribolova na rijeci Muri na kojem su se okupili brojni zainteresirani s obje strane rijeke Mure. Pomurski Hrvati oduvijek su ribarili na Muri, a ta tradicija i danas je živa. Neki su lovili udicom, a neki su pleli mreže ili izrađivali vrše i druge alate za ribolov. Danas je na mađarskoj strani rijeke još uvijek dopušten ribolov s podizanjem mreže, a na hrvatskoj strani više nije, pa su mnogi s druge strane sa znatiželjom pratili takav način ribolova.

meljena je još 1989. godine. Nekad je to bila slobodna djelatnost i nije trebala nikakva dozvola, samo se trebalo prijaviti kod graničarske službe. Poslije je došlo do promjena i svaki je ribolovac trebao položiti ispit pa bi tako dobio dozvolu, rekao je bivši predsjednik Štef Prosenjak.

Uvježbavanje podizanja mreže

Okupljene je pozdravio Zoltan Stricz iz Udruge za gospodarski, ruralni i turistički razvoj te je naglasio važnost prenošenja tradicijskih vrijednosti na mlađe naraštaje. Ribolov s podizanjem mreže nekad je prehranjivao obitelji, a danas je to zapravo hobi uz koji se mnogo uči o važnosti sklada života čovjeka s prirodom.

Serdahelsku Udrugu za mali obalni ribolov predstavio je sadašnji predsjednik Dániel Ichnát, a o samom utemeljenju govorio je Štef Prosenjak. Udruga danas broji gotovo 40 članova, a ute-

Jožo Takač predstavlja ribolov

Svaki član obvezan je naznačiti svoje mjesto ribolova koordinatama. Najpoznatiji je način ribolova na Muri lov s „križakom na žrt“, nalik na đeram, koji ribari i dandanas sami izrađuju većinom od bagremova drveta. „Pri nas so starci vek bili na vodi al z mrežom al vodicom, zagrbačom lovili, pak so nametali i vrše. Negda je bilo fnogo rib, da je Mura bila velika, tri tjedne je bila voda vuni, onda su se ribe steple, bile su ribice, pak smo nosili kantami nazaj vu Muru. Da su gata složili ribe već nesu meli čas se stepsi, ondak so v Austriji i Sloveniji delali elektrane, pak tam zadržidu vodu, pak fest pustiju, voda 2-3 dni doleti i to neje dobro za ribe. Zato išče moči je loviti, jega rib, sam ne tulko kulko je negda bilo. Najvekši ribič je Jožo Takač, on je najvekše ribe vlovil i največ. On je je prijel soma z 71 kg 20 deka. V Muri je išče ščuka (10-15 kilne), mrena, jempot so vlovili 9 kileno, smod, diver, pojdvost“, prepovedal je Štef Prosenjak.

Ovaj put bilo je manje sreće u ulovu, ali to nije ni bilo važno. Važno je bilo da se ne izgubi tradicijski način ribolova, da ljudi poštuju prirodu i svi je podjednako čuvaju – bez obzira na to u kojoj državi žive. To je podjednako veliko blago za cijelo čovječanstvo.

Beta

Interreg
Hungary – Croatia

Co-funded by
the European Union

VJERSKA I KULTURNA BAŠTINA

Pečuški kermez*Hrvati Pečuha i okolnih naselja ponovno se okupili na tradicionalnom proštenju Snježne Gospe*

U organizaciji Hrvatske samouprave Pečuha i ove je godine, u skladu s desetljetnom tradicijom, održana priredba pod nazivom Pečuški kermez. U sklopu programa služena je sveta misa na hrvatskom jeziku u crkvi Snježne Gospe na pečuškoj Brdici, a nakon mise održan je i kratak kulturni program na prostoru ispred crkve.

Crkva Snježne Gospe i blagdan Gospe od Snijega, prema predaji, imaju duboko značenje u vjerskom životu Hrvata grada Pečuha i okolnih hrvatskih naselja. Blagdan se obilježava 5. kolovoza, a budući da je proslava povezana s programom koji priređuje Pečuška biskupija, Pečuški kermez održava se u najbližu nedjelju koja prethodi blagdanu. Tako je bilo i ove godine, kad je proslava održana 2. kolovoza.

Zavjet nakon epidemije kuge

Prema predaji stanovnici Pečuha bili su pogođeni epidemijom kuge 1690. i 1691. godine. U strahu i nevolji tražili su zagovor i upućivali molitve Blaženoj Djevici Mariji. Nakon

što je epidemija prestala, u znak zahvalnosti na bijeloj stijeni iznad grada podigli su crkvu posvećenu Snježnoj Gospi.

Među graditeljima crkve bili su i brojni Hrvati, koji su u to vrijeme činili znatan dio stanovništva Pečuha, grada koji je samo nekoliko godina prije bio oslobođen od osmanske vlasti. Tragovi njihove višestoljetne prisutnosti i danas su vidljivi u kulturnoj i vjerskoj baštini grada.

Upravo u tom duhu Hrvati Pečuha i danas čuvaju sjećanje na svoju stoljetnu prisutnost nastojeći očuvati katoličku vjeru, hrvatski jezik i tradiciju. Iako je hrvatski jezik tijekom povijesti, nažalost, istisnut iz bogoslužja i iz crkve sv. Augustina, koja je do kraja 19. stoljeća bila središnje mjesto vjerskog života pečuških Hrvata, ovakve priredbe ponovno okupljaju zajednicu i podsjećaju na njezine korijene.

Tragom tradicije

Obnavljanje okupljanja Hrvata i održavanje dvodnevno proštenja u povodu blagdane Snježne Gospe povezano je i s imenom dekanata i župnika Sándora Lőrincza, koji je od 1982. do 2013. godine bio župnik ove crkve.

Tim je tragom nastavila i Hrvatska samouprava Pečuha. Nažalost, na procesiji koja prethodi svetoj misi i kreće od crkve sv. Augustina, uz pjesmu „Na Mečeku crkva sagrađena“, okupio se manji broj vjernika. Zato je sveta misa na hrvatskom jeziku u crkvi Snježne Gospe, koju je predvodio mohački župnik vlč. Ladislav Bačmai, okupila lijep broj vjernika.

Uz Hrvate koji žive u Pečuhu na misu su i ove godine stigli vjernici iz Kulinja, Salante, Udvara i Semelja. Pjevanje tijekom misnog slavlja predvodio je pečuški zbor Augusta Šenoe uz orguljsku pratnju Lászlóa Cseha.

Nakon svete mise uslijedio je kulturni program. Ovoga su se puta predstavili Mohačani, odnosno Dječja i omladinska folklorna skupina Udruge Čitaonica mohačkih Šokaca, koja je publici pokazala dio svojega bogatog plesnog i tradicijskog blaga.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Pécsi Egyházmegye (Ákos Kollár)

Postavljanje
spomen-ploče

STIPANU VUJIĆU

dugogodišnjem ravnatelju Hrvatsko-srpske gimnazije i
prvom predsjedniku Hrvatske samouprave Budimpešte

„Djela vrijede
više nego riječi”

26. rujna 2026. (subota) u 14 sati HOŠIG
1144 Budapest, Kántorné sétány 1-5.

Organizatori:
Udruge Hrvata u Mađarskoj
Hrvatska samouprava Budimpešte
Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i
dlački dom u Budimpešti

Podupiratelji:
Ivan Gagan, predstavnik Hrvata u
mađarskom Parlamentu
Središnji državni ured za Hrvate izvan RH

HOŠIG HSB FHO

Summerfest Tököl 2026. okupio izvođače i kulturne skupine iz cijeloga svijeta

Od 18. do 22. kolovoza u Tukulji je održan međunarodni kulturni festival Summerfest 2026., petodnevna manifestacija koja je i ove godine ponudila bogat program glazbe, folklora, tradicijskih kultura i sadržaja za sve generacije. Festival je okupio domaće i međunarodne izvođače, a posebna je pozornost bila posvećena predstavljanju različitih naroda i kultura.

Uživanje u plesu

Tijekom pet festivalskih dana posjetitelji su mogli uživati u koncertima, folklornim nastupima, programima narodnosnih zajednica, dječjim sadržajima i večernjim zabavama. Među istaknutim izvođačima bili su Magna Cum Laude, Klárisok Zenekar, Holló Együttes i Mađarski državni folklorni ansambl.

Međunarodni karakter festivala posebno je došao do izražaja u programu „Táncpanoráma“, u kojem su se predstavili plesni ansambli iz Čilea, Grčke, Gruzije i Slovačke. Uz ples, glazbu i narodne nošnje publika je imala priliku upoznati različite tradicije i kulturnu baštinu.

Uvijek je lijepo nastupati

Jedan od središnjih dana festivala bio je 20. kolovoza, kad su obilježeni blagdan svetoga Stjepana i Dan državnosti Mađarske. Program je počeo svečanim pozdravom, nakon čega su uslijedili ekumenska molitva, blagoslov svečanoga kruha i prigodni program. Večer je završila glazbenim vatrometom i uličnom zabavom uz Benetton Band.

Posebno mjesto u festivalskom programu imalo je predstavljanje narodnosnih zajednica. U petak 21. kolovoza održan je svečani program „U jednoj domovini raznoliko“, u kojem su nastupile tukuljske umjetničke skupine i gosti. U sklopu programa predstavili su se i tukuljski zborovi i orkestri, među njima Južnoslavenski plesni ansambl i Mješoviti pjevački zbor „Komšije“. Njihovi su nastupi do-

datno obogatili program posvećen kulturnoj raznolikosti i tradicijama narodnosnih zajednica u Mađarskoj.

Večer je završila Rackim balom u festivalskom šatoru uz glazbu sastava Kolo „50“ Zenekar.

Čuvari hrvatske narodne pjesme

Završni dan festivala, 22. kolovoza, bio je u znaku programa „Na kološvarskom sajmu“ u izvedbi Mađarskog državnog folklornog ansambla, nakon čega je slijedila završna festivalska zabava uz Brilliantin Zenekar.

Velika se pozornost tijekom cijeloga festivala posvećivala i najmlađima. Svakoga dana održavali su se besplatni dječji programi s narodnim igralištem, kreativnim radionicama, oslikavanjem lica, šljokičastim tetovažama, izradom figura od balona, dvorcem na napuhavanje i vožnjom vlakčićem. Za djecu su bili pripremljeni i posebni glazbeni programi, među kojima nastupi sastava Klárisok Zenekar, Holló Együttes, Csiga Duó i Belvárosi Betjárom Zenekar.

Summerfest Tököl i ove je godine pokazao kako glazba, ples i tradicija mogu povezati ljude različitih jezika i kultura. Festival je tako ponovno bio mjesto susreta narodnosnih zajednica, međunarodnih izvođača i publike te podsjetio na vrijednost kulturne raznolikosti i međusobnog upoznavanja.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Tököl Város Hivatalos Oldala